

Forædling for Virus Y resistens 2011-2014.

Statusrapport for 2012

LKF Vandel, Grindstedvej 55, 7184 Vandel, Hanne Grethe Kirk, hgk@lkfvandel.dk

Resume.

Som det fremgik af plantekongres 2010 er de gamle danske typer af virus Y fuldstændig erstattet af nye og mere aggressive typer, Y NTN og Y Wilga, som foruden udbyttetab også giver knoldsymptomer.

Den bedste måde at imødegå virusproblemer i avlen på er ved dyrkning af virusresistente sorter.

Der findes i litteraturen angivet ni gener, der giver resistens mod virus Y. Mange af disse gener kommer fra vildarter, men en del af dem er allerede krydset ind i den almindelige kartoffel og findes i kommercielle sorter eller i forældrelinjer. I projektet benyttes de markører, der findes for disse resistensgener, til en hurtig og effektiv udvælgelse af resistente sorter.

Forløberen for indeværende projekt er et 1-årsprojekt i 2010, og materialet derfra er gået videre.

I Tabel 1 ses, hvilket sortsmateriale og hvilke årgange, der indgår i virusprojektet.

Tabel 1. Forældrelinjer virus Y

Betegnelse	Årgang	Kategori	Ploidi	Antal	Bemærkninger
Krydsningsplanter			4x	7	I alt 20 sorter ud af 100 krydsningsforældre har et resistensgen for virus Y.
			2x	0	
Frøplanter	2012	"vildt"	4x	0	Dette materiale er markørsorteret og kun sorter med virusmarkører er høstet
			2x	140	
		Sortsniveau	4x	2200	Markørsorteres efter 1. år i marken
			2x	0	
1. års udvalg	2011		4x	187	Skal markørsorteres inden lægning 2012
			2x	17	
2. års udvalg	2010		4x	44	Alle har virusmarkør
			2x	1	

Nye opdagelser 2012:

Det virusresistensgen, der er brugt mest i europæisk kartoffel forædling, er Rysto fra vildarten *S. stoloniferum*. Problemet med denne resistenskilde er, at hvis vildarten er brugt som mor i den oprindelige krydsning bliver afkommet hansterilt, og dette er tilfældet i stort set alt det vesteuropæiske materiale. Der har imidlertid været rapporter om hanfertilitet i østeuropæisk materiale med dette resistensgen, og denne kombination er nu fundet i

materiale i LKFs genbank. Dette materiale stammer fra den ungarske forædlingsstation Sarpo. En af disse sorter, der samtidig har resistensgenet Rychc fra vildarten *S. chacoense*, er brugt til krydsninger i 2012.

Projektets faglige forløb

På nuværende tidspunkt er der publiceret markører for fire forskellige resistensgener: Rysto fra *S. stoloniferum*, Ryadg fra *S. andigena*, Rychc fra *S. chacoense* samt Ny-1, hvis oprindelse ikke kendes. Til Ryadg findes to forskellige markører, i Tabel 2 kaldet Ryadg1 og Ryadg2, der fungerer i hver sin genetiske baggrund. Til Rysto findes ligeledes to markører, en mikrosatellit og en PCR-markør. Mikrosatellitten indgår i LKFs standardsæt, og oplysningen om dette gen kommer således automatisk med, når en sort fingerprintes. De to markører til Rysto er ligeværdige og fungerer i samme genetiske baggrund. I projektet er alle markørerne anvendt i det relevante materiale.

På Scottish Crop Research Institute arbejdes der i øjeblikket på et virusresistensgen fra *S. phureja*, og resultatet forventes publiceret i det kommende år. Så snart en markør foreligger, vil genbanken og øvrigt relevant materiale blive testet for tilstedeværelsen af dette gen.

I Tabel 2 er listet de sorter fra årgang 10 og ældre, der pt er målt til at have mindst et virusresistensgen. Tetraploiderne fra årgang 10 er markeret som 10xxxx. Her ses det, at 6 ud af de 44 har to resistensgener, hvilket gør dem til særlig gode resistensdonorer.

Sammenholdes vedlagte tidsplan fra ansøgningen (Bilag 1) med Tabel 1 og 2 ses, at alle punkter er gennemført. En afvigelse er, at der eksisterede ældre frø af relevante forældre i den "vilde" gruppe. Dette frø blev sået, og denne del af projektet er således et år forud for tidsplanen.

Projektet har allerede haft en praktisk betydning for arbejdet på LKF: Vintertesten af opformeringsmaterialet er skåret ned til stikprøvetest i de sorter, der nu vides at have et Y-resistensgen. Det kan forsvares, da virus Y er den absolut hyppigste virus på stedet.

Der er lavet en poster, der blev præsenteret ved EUCARPIA kongressen 2012. Posterens er vedlagt som Bilag 2.

Tabel 2. Liste over målte sorter med mindst et virusresistensgen

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
00-DKB-31	1	1	0	0	0	0
00-DLH-7	1					1
00-DLS-1	1	0	0	0	0	1
01-DVX-1	1	1	0	0	0	0
01-EAS-1	1	0	0	0	0	1
01-ECL-4	1					1
01-EJV-02	1	0	0	0	0	1
01-EKA-01	1	0	0	1	0	0

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
01-EKB-01	1	0	0	1	0	0
01-EKV-01	1	0	0	1	0	0
01-ELB-05	1	0	0	0	0	1
02-EGU-797	1	0	0	0	0	1
02-ENU-5	1	1	0	0	0	0
02-ERP-2	1	1	0	0	0	0
03-CZM-931	1					1
03-CZM-938	1					1
03-CZM-943	1	0	0	0	0	1
03-CZM-945	1					1
03-GAC-5	1	0	0	0	0	1
03-GAN-11	1	0	0	0	0	1
03-GBI-6	1	0	0	0	0	1
03-GCM-1	1					1
03-GEZ-2	1					1
03-GGV-04	1	0	0	0	0	1
04-EXY-03	1	0	0	1	0	0
04-GIE-04	1	0	0	1	0	0
04-GIJ-02	1	0	0	1	0	0
04-GIK-03	1	0	0	1	0	0
04-GKE-14	1	1	0		0	0
04-GKG-15	1	1	0	0	0	0
04-IDY-02	1	0	1	0	0	0
05-DLG-15	1					1
05-DLG-23	1					1
05-DLG-25	1					1
05-DLH-12	1					1
05-ECL-13	1	0	0	0	0	1
05-ECL-7	1					1
05-ECL-8	1					1
05-GAW-2	1	1	0		0	0
05-GQB-03	1	0	0	0	0	1
05-GQO-01	1	1	0	0	0	0
05-GSY-2	1	1			0	
05-GSY-7	1	1			0	
05-GTU-1	1	0	0	0	1	0
05-GUK-1	1	1			0	
05-GUO-4	1					1
05-GWH-1	1					1
06-EAH-1	1	1			0	
06-ECI-18	1					1
06-ECI-22	1					1
06-ECM-17	1					1

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
06-ELB-14	1	0	0	0	0	1
06-GCJ-115	1	0	0	1	0	0
06-GGU-13	1	0	0	1	0	0
06-GGV-01	1					1
06-GGV-02	1	1	0	0	0	0
06-GGV-08	1	0	0	0	0	1
06-LDP-1	1					1
06-LDP-11	1					1
06-LDP-5	1					1
06-LDS-6	1	1				
06-LDZ-6	1					1
06-LED-13	1					1
06-LED-14	1					1
06-LED-20	1					1
06-LED-8	1					1
06-LEE-2	1	1				
06-LEE-4	1	1				
06-LEK-4	1	1	0	0	0	0
07-LHZ-01	1	1				
07-LJV-1	1	1				
07-LJV-2	1	1				
07-LJV-3	1	1				
07-LOM-1	1	1				
07-LON-1	1					1
07-LOO-4	1					1
07-LOO-5	1					1
07-LOP-1	1					1
07-LOP-4	1					1
07-LOR-1	1					1
07-LOR-3	1					1
07-LPD-2	1	1				
07-LPE-1	1					1
07-LPE-2	1					1
07-LPI-3	1	1				
07-LPS-3	1	1				
07-LPW-1	1	1				
07-LPW-2	1	1				
07-LPX-1	1	0	0	0	0	1
08-GBI-10	1					1
08-GBI-16	1					1
08-GBI-17	1					1
08-GBI-18	1					1
08-GBI-20	1					1

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
08-GBI-8	1					1
08-GQO-04	1	1				
08-LHJ-1	1					1
08-LHJ-2	1					1
08-LHJ-3	1					1
08-LUØ-6	1	1	0	0	0	0
08-LUZ-1	1	1	0	0	0	0
08-LWA-1	1	0	0	0	0	1
08-MAM-01	1	1	0	0	0	0
101852	1	1				
101859	1	1				
101861	1	1				
101883	1	1				
101892	1	1				
101902	1	1				
101908	1	1				
101912	1	1				
101953	1	1				
101961	2	1				1
101964	1					1
101965	2	1				1
101967	2	1				1
101968	1	1				
101972	1					1
101975	1					1
101977	1					1
101984	1					1
101992	1					1
101994	1					1
101996	1					1
102017	1	1				
106188	1					1
106192	1					1
106194	1					1
106206	1					1
106219	1					1
106225	1					1
106226	1					1
106229	1					1
106233	1					1
106235	1					1
106238	1					1
106242	1					1

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
106244	1					1
106245	1	1				
106248	1					1
106250	1					1
106256	1					1
106257	1	1				
106259	2	1				1
106260	2	1				1
106261	2	1				1
108017	1	0	1	0	0	0
1091818	1					1
1091819	1					1
1091825	1					1
1091829	1					1
1091830	1					1
1091856	1					1
1091859	1					1
1091861	1					1
1091872	1					1
1091873	1					1
1091874	1					1
1092715	1					1
1092716	1					1
1092718	1					1
1092719	1					1
1092721	1					1
1092722	1					1
1092723	1					1
1092727	1	1				
1092729	1	1				
1092733	1	1				
1092761	1					1
1092765	1					1
1092770	1					1
1092772	1					1
1092866	1	1				
1095054	1					1
1095056	1					1
1095057	1					1
1095060	1					1
1095078	1	1				
1095083	1	1				
1095093	1	1				

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
1095109	1					1
1095111	1					1
1095113	1					1
1095117	1					1
1095119	1					1
1095121	1					1
1095124	1	1				
1095218	1	1				
10-IKF-01	1	0	1	0	0	0
3053-18	1	0	0	0	1	0
89-BJC-8	1	1	0	0	0	0
92-BPU-30	1	0	0	0	0	1
96-CQQ-4	1	1	0	0	0	0
98-BPU-13	1	0	0	0	0	1
98-CUL-406	1	1	0	0	0	0
98-DAN-201	1	1	0	0	0	0
98-HIG-02	1	0	1	0	0	0
Baby rose	1	0	0	1	0	0
Ballade	1	1	0	0	0	0
Bionta	1	0	0	0	0	1
Bolesta	1	0	0	0	1	0
Canasta	1	0	0	0	0	1
DG80-2059	1	0	1	0	0	0
Esprit	1	1	0	0	0	0
Eurobona	1					1
Eurogrande	1	0	0	0	0	1
Eurostarch	1					1
Fanal	1	0	0	0	0	1
Fenja	1	0	0	0	0	1
Festien	1	1	0	0	0	0
Heidrun	1	0	0	0	0	1
I-1039	1	1	0	0	0	0
Ica Nevada	1	0	0		1	0
ID-11-12	1	0	0	1	0	0
Isle of Jura	1	1	0	0	0	0
Jumbo	1	0	0	0	0	1
Kuras	1	0	0	0	0	1
Madeleine	1	1	0	0	0	0
Mandel	1	0	0	0	0	1
Minerva	1	1	0	0	0	0
MPI H98A/11	1	0	0	0	1	0
MPI H98A/25	1	0	0	0	1	0
MPI H98A/35	1	0	0	0	1	0

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
MPI H98B/10	2	1	0	0	1	0
MPI H98B/14	2	1	0	0	1	0
MPI H98B/2	1		0	0	1	0
Musica	1	1	0	0	0	0
N77-AMM-4	1	0	0	0	0	1
Pentland Ace	1	0	0	0	1	0
Piccolo Star	1	1				
Preciosa	1	1	0	0	0	0
Rywal	1	0	1	0	0	0
S.tub.and. Collareja	1	0	0	0	1	0
S.vernei 65.346/19	1	0	0		0	1
Sa86-108-6	1	0	0	1	0	0
Sa87-2-11-1	1	0	0	1	0	0
Sa87-4-001	1	0	0	1	0	0
Sa87-4-0133	1	0	0	1	0	0
Sa87-4-16	1	0	0	1	0	0
Sa87-4-18	1	0	0	1	0	0
Sa90-47-97	2	0		1	0	1
Sa92-48-10	1	0	0		0	1
Sa93-4-23	1	0	0	1	0	0
Sa93-9-1	1	0	0	1	0	0
Sa94-03-33	1	0	0	1	0	0
Sa97-18-24	1	0	0	1	0	0
Sa97-18-38	1	0	0	1	0	0
Sa97-18-89	1	0	0	1	0	0
Samanta	1	1				0
Santé	1	1	0	0	0	0
Sarpo Mira	1	0	0	1	0	0
Sjameró	1	1	0	0	0	0
Tivoli	1	1	0	0	0	0
Toccata	1	0	0	0	0	1
Tomba	1	0	0	0	0	1
TSC 88-41	1	1	0	0	0	0
V24	1	0	0	0	1	0
V29	1	0	0	0	1	0
V425	1	0	0	0	0	1
V574	1	0	0	0	1	0
V575	1	0	0		1	0
V576	1	0	0		1	0
V577	1	0	0		1	0
V578	1	0	0	0	1	0
V579	1	0	0		1	0
V631	1	0	1	0	0	0

Sort	Antal virusresistensgener	Ryadg1	Ny1	Rychc	Ryadg2	Rysto
V633	1	0	0	1	0	0
VL 16/95	1	0	0	0	0	1
VL 51/95	1	0	0	0	0	1
White Lady	1	0	0	0	0	1
Wisent	1	1	0	0	0	0
YP98-216	1	1	0	0	0	0

Bilag 1. Tidsplan , PVY-resistens

	2011				2012				2013				2014				2015			
	1.kvt	2.kvt	3.kvt	4.kvt	1.kvt	2.kvt	3.kvt	4.kvt	1.kvt	2.kvt	3.kvt	4.kvt	1.kvt	2.kvt	3.kvt	4.kvt	1.kvt	2.kvt	3.kvt	4.kvt
DNA-ekstraktion og markørtest af potentielle forældresorter	■																			
<u>Materiale på sortsniveau</u>																				
Krydsninger med 5-10 PVY-resistente sorter med markør	■				■				■				■				■			
Dyrkning af 2500 frøplanter	■				■				■				■				■			
1. års udvalg i marken, 3- 500 sorter udvælges	■				■				■				■				■			
Vintertest i drivhus (3-500 sorter) med bladplukning til DNA-ekstraktion	■			■	■			■	■			■	■			■	■			■
Markørtest af 3-500 sorter, sorter uden markør kasseres	■			■	■			■	■			■	■			■	■			■
<u>Halvildt materiale</u>																				
1. tilbagekrydsning																				
Krydsninger med 5-10 PVY-resistente sorter med markør	■				■				■											
Dyrkning af 500 frøplanter med bladplukning til DNA-ekstraktion					■				■				■							
Markørtest af 500 sorter, sorter uden markør kasseres					■				■				■							
1. års udvalg i marken på ca 250 sorter, ca. 50 udvælges									■				■				■			
2. års udvalg i marken på 50 sorter, ca 10 udvælges													■				■			
2. tilbagekrydsning																				
Krydsninger med 5-10 PVY-resistente sorter med markør													■				■			
Dyrkning af 500 frøplanter med bladplukning til DNA-ekstraktion																	■			
Markørtest af 500 sorter, sorter uden markør kasseres																	■			